

5

LETNIK XXIX.
1982-1983

VSEBINA

Franci Lakovič: Prešernu	113	Poskusimo tudi mi: Vera Poljšak: Pu-	
Vojan T. Arhar: Vprašanje in odgovor	113	stna maska	135
Kajetan Kovič: Moj prijatelj Piki —		Novosti na knjižni polici: Marij Čuk:	
Piki igra šah	114	Če snega ni... ga je treba ustvariti	136
Miroslav Košuta: Vesele maske	116	Šolarji pišejo	137
Vojan T. Arhar: Malček	117	Zapojmo veselo: Janez Bitenc: Zima	139
Meta Rainer: Vaja dela mojstra	117	Danilo Gorinšek: Rudar	140
Tone Seliškar: Kadar grize mraz	118	Urednikova beležnica	142
Kajetan Kovič: Pust	121	Za bistré glave	143
Neža Maurer: Smrečica	121	Za spretne roke: Vera Poljšak: Heli-	
Dalmatinska bajka — Stana Vinšek:		kopter	3. stran platnic
Vile	122		
Niko Grafenauer: Ušesa	124		
Natečaj	125		
Ksenija Prunk: Godovna	125		
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak:			
Niki	126		
Črke, Skrita podoba	127		
Vojan T. Arhar: Pravica močnih	128		
Meta Rainer: Slado-led	129		
Podobe iz preteklosti: Lojze Abram:			
Dr. Jožef Stefan, svetovno priznani			
fizik	130		
Iz naših šol: Lojze Abram: Poimeno-			
vanje v Števerjanu	131		
Šport: Devan Cesar: Priprave za dober			
smuk	132		
Franci Lakovič: Požeruh	133		
Valentin Polanšek: Kdaj bi mama mir-			
no spala	134		

Ilustracije za 5. številko Galeba so naredili: Marjanca Jemec - Božič (str. 113, 134); Marjeta Cvetko (str. 133); Eva Fornazarič (str. 121); Leon Koporc (str. 119, 120); Božo Kos (str. 124); Jasna Merku (str. 140); Borut Pečar (str. 117, 128); Ksenija Prunk (str. 125); Jelka Reichman (str. 114, 115, 121, 129); Bine Rogelj (str. 122, 123); Magda Tavčar (str. 116, 126, 127, 135, 144, 3. str. pl.); Janko Testen (str. 117).

Priloga: Doberdob, Doberdobska občina — besedilo in slike: Slavko Rebec.

Naslovná stran: Eliana Škabar, 4. r. OŠ »P. Tomažič« — TREBČE.

Mesečnik (10 števil) — Izdaja: Založništvo tržaškega tiska, Trst — Glavni in odgovorni urednik: Lojze Abram — Uredništvo: Ul. G. Amendola 12, 34134 Trst, tel. 415534 — Uprava in ekspedit: Ul. dei Montecchi 6, 34137 Trst, tel. 795873, 794672 — Tiska: Graphart, Ul. D. Rossetti 14, 34126 Trst, tel. 772151 — Posamezna številka: 1.200 lir, dvojna: 1.700 lir, naročnina: 8.000 lir

Galeb je registriran na sodišču v Trstu pod št. 158 od 3. maja 1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana)

134. obletnica smrti Franceta Prešerna

Franci Lakovič

Prešernu

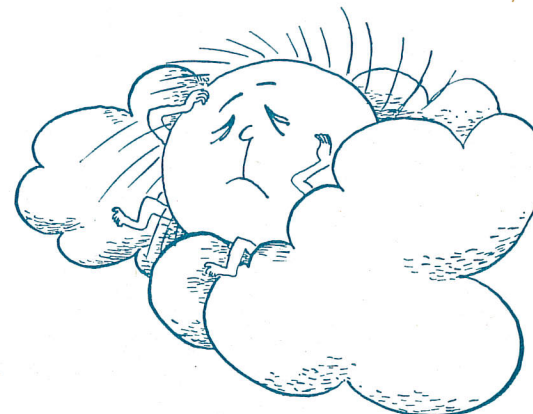
PESMI PISAL SI SLOVEČE,
SVET PO NJIH TE JE SPOZNAL,
SVOJE PA SRCE GOREČE
Z NJIMI SI SLOVENCEM DAL.

KAR GA TEBI JE OSTALO,
V GROBU JE, A NE SPRHNI,
VEZ JE MED RODOVI STKALO,
S PESHIMI NAPREJ ŽIVI.

Vojan Tihomir Arhar

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

Vprašanje in odgovor

Zimsko sonce krmežljivo,
bledo, mrzlo in brljivo,
kratek dan je, dolga noč,
kam odšla je tvoja moč?

Zdaj utrujeno počivam,
za oblaki glavo skrivam;
ko bom takšno kot nekdanj,
vroče vrnem se nazaj!

Moj prijatelj PIKI

Piki igra šah

Učitelj je rekel Pikiju: »Se greva partijo šaha?«

Piki je kot ubogljiv medved pokimal.

Postavila sta figure in učitelj je rekel: »Če se boš naučil dobro igrati, boš postal še medvedji šahovski velmojster.«

Piki je spet pokimal. Učitelj je imel bele figure in je potegnil kmeta pred kraljem za dve polji naprej. Piki je z druge strani napravil enako potezo. Potem je učitelj povlekel lovca in tudi Piki je povlekel lovca. Učitelj je skočil s konjem in tudi Piki je skočil s konjem.

»Nikar me ne posnemaj!« je rekel učitelj. »Če ne, boš kmalu izgubil.«

Igrala sta naprej in oba naredila malo rošado. Potem je učitelj vzel

Pikiju kmeta. Piki se je globoko zamislil. Učitelj je postal živčen: »Kaj pa toliko premišljuješ, požri kmeta, pa konec.«

Piki se je še malo obotavljal, potem pa vprašal: »Misliš resno?«

»Seveda,« je rekel učitelj. »No, daj že!«

Piki je s tresočo se tacco vzel belega kmeta in postavil črnega na njegovo polje. Učitelj se je zagledal v šahovnico, Piki pa je pogledal kmeta, ki ga je držal v taci, potem pa skomignil z rameni in ga po tihem požrl.

Učitelj ni nič opazil in tako sta igrala naprej. Začela sta na veliko zamenjavati figure in Piki je vsako, ki jo je pobral z deske, najprej malo pogledal z leve in desne, potem pa jo je požrl.

Polagoma sta se bližala koncu igre. Kljub temu, da je Piki na veliko jedel učiteljeve figure, je bil učitelj spretnejši in tako je Pikiju kmalu ostal samo še kralj z obema trdnjavama, učitelj pa je imel ob kralju in trdnjavah še kraljico.

»Zdaj te bom pa matiral,« je rekel učitelj in napovedal šah.

Pikijev črni kralj je begal sem in tja po deski in zašel na nevarni rob. Za silo ga je še branila ena izmed trdnjav, in ko je Piki prišel na potezo, se je spet globoko zamislil.

»Kaj pa spet mečkaš?« je rekel učitelj. »Saj ti tako nič ne pomaga, matiral te bom in to takoj.«

Tedaj se je Piki odločil. S trdnjavo je napadel belega kralja in medtem, ko se je učitelj umikal, je smuknil z deske svojega kralja in ga v trenutku požrl. Pri tem je kazal čisto nedolžen obraz.

Učitelj se je pripodil s kraljico, podrl Pikijevo trdnjavo in rekel: »Mat.«

»Ni mat,« je rekel Piki.

»Kako da ne?« je rekel učitelj. Potem je opazil, da črnega kralja ni na šahovnici. »Kje pa imaš kralja? Saj je ravnokar stal tukaj. Skril si ga. Sram te bodi. Tak šahist! Takoj ga daj sem.«

»Ne morem,« je rekel Piki.

»Kako ne moreš?« je vprašal učitelj.

»Požrl sem ga,« je priznal Piki.

»Žreš lahko samo nasprotnikove figure, ne svojih,« je rekel učitelj. »Torej, da veš, kljub temu si mat. Greva še eno partijo. Zdaj imaš ti bele.«

»Nimam jih,« je rekel Piki.

»Kako jih nimaš?«

»Požrl sem jih.«

Šele zdaj je učitelj razumel, za kaj gre. Belih figur, ki jih je Piki pobral, ni bilo nikjer.

»Zakaj si jih pa požrl?« je vprašal učitelj obupano.

»Saj si mi vendar sam rekel, naj požrem kmeta, potem pa sem požrl še druge,« je rekel Piki.

»Kaj bova pa zdaj?« je rekel učitelj. »Kako pa naj zdaj šahirava?«

Piki je rekel: »Prosi očka, naj ti kupi nov šah.«

In potem sta oba prišla k meni.

Vesele maske

Masko pisano na lice
in na ramo prazen koš,
pa k sosedu po potice
in po stari počen groš.

Marko kozuh je oblekel:
»Jaz sem medved-sladkosned,
hitro hitro med mi dajte,
da ne speljem vas na led!«

Mica danes je lisica —
v malhi nosi sedem pišk,
mala Lucka pa je mucka,
ki ne zna loviti mišk.

Še ti masko brž čez lice,
resnost šla je na dopust —
dobre volje v nogavice,
saj je danes tolsti pust!

Malček

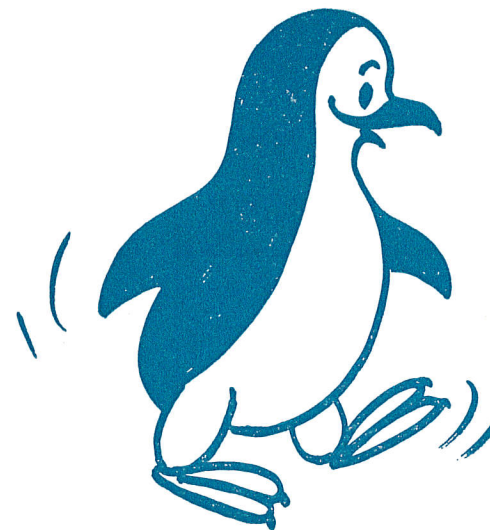
Javnost zve naj: tedna dva
naš pingvinček že caplja.

Bolj ko mrzel, trd je led,
bolj je za sprehode vnet.

Če se bo takole gnal,
kmalu bo s potjo končal.

Neugnani bo potep
čofnil v mrzlo morje: cep!

A ne bo se zbal globin;
plavati zna vsak pingvin!

Meta Rainer

Ilustr.: Janko Testen

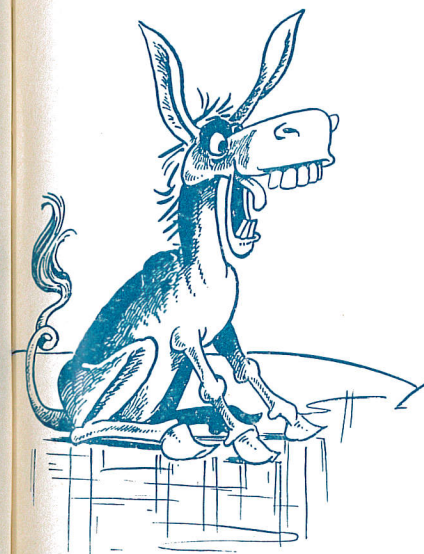
Vaja dela mojstra

ZNANO JE,
DA GRE OSLIČEK
ENKRAT LE NA LED.

PAMETEN
PA GRE FANTIČEK
DRSAT SPET IN SPET.

PRVI DAN
SEDI NA LEDU, —
EJ, PRESNETI LED!

A ČEZ NEKAJ LET
NA LEDU
PLESAL BO BALET!

Kadar grize mraz

Kočarica Marjeta še ni bila stara, ampak hoditi ni mogla več. Nekakšna huda bolezen ji je zmaličila noge najbrž od prehudo težkega dela na njivah imovitih kmetov. Hoditi je mogla le toliko, da je lahko z veliko težavo skuhala zase in za svojega edinega sineka Matička močnik ali krompir. Če pa ni kuhala, je pletla iz domače volne tople nogavice. Bila je huda zima, snega do kolen in čez in mraz je zaškripal, kot da bi volkovi brusili zobe. Hudo je bilo zaradi snega in mraza, a še huje zaradi vojne, kajti v gozdovih so pokale partizanske puške. Matiček je bil bister fantiček, in če je odmevalo od gozdov, denimo — pok, pok, pok, pok, je takoj uganil, da so to partizanske puške. Če pa je tam regljalo pokapokapa, je že vedel, da so to nemške brzostrelke.

Če ne bi bilo vojne, bi hodil zdajle Matiček v četrti razred, ampak šola je pogorela in zato je Matiček zdaj sedel na topli peči in modroval, ko je gledal, kako mati plete nogavice:

»Kaine, mati, partizani jih bodo našgali!«

»Bodo jih, bodo, pa tudi tiste, ki se Nemcem klanjajo!« mu je pritrčila mati.

Potem je Matiček v mislih našteval tiste iz vasi, ki se Nemcem klanjajo. Pa teh ni bilo veliko, bili pa so trgovec, gostilničar, mesar in še par bogatih gruntarjev. A onkraj Tolstega vrha je pokalo in grmelo vedno huje.

»Oh, Matiček, kako se dajejo. Kaj si pa ti misliš, Matiček, ali bodo partizani zmagali...?« je zaskrbljeno vprašala mati.

»Bodo, bodo, to se razume, saj je tudi moj oče pri njih, oče je pa korenjak, ta jim bo že dal vetra!« je dejal vedro Matiček.

»To je že res, Matiček, ampak zdajle je zima, mraz grize partizane. Oh, kako bi bil vesel tvoj oče teh toplih nogavic!«

Te materine besede so se tako globoko zapičile v Matičkovo srce, da jih ni mogla zbrisati nobena zima več. Še isti hip je že sklenil, da ponese tople nogavice očetu. Kam...? Matiček je poznal gozdove kakor prste svoje roke. Nič kolikokrat sta jih prehodila z očetom, ko sta nabirala gobe. Pa tudi strah ga ni bilo, ker je imel pogumno srce. Da, očetu bo odnesel tople nogavice! Ga bo že našel, približno že ve, kje bi našel brigado. Onkraj Bukovega laza so na

poti vedno partizanski kurirji, ti bodo že vedeli! S to trdno odločitvijo v srcu se je pokril s kocem, a preden je zaspal, je še vprašal mater:

»Kdaj boste končali nogavice?«

»Še nocoj! Uh, kakšen mraz, ledene rože so na šipah!« je dejala mati in pletilne igle so rahlo zvene le v njenih rokah.

Čim se je zjutraj odsvitalo, je bil Matiček že na nogah. Mater je srce bolelo, da se podaja sinek v tak mraz, toda zdaj je vojna, zdaj se mora marsikaj pretrpeti, in če hočemo zmagati, moramo vsi, prav vsi, otroci, žene in starci pomagati partizanom! S to mislijo, ga je skrbno oblekla, okoli prsi mu je čez jopič zavezala še svojo toplo ruto, a čez ušesa si je potlačil toplo polhovko. A tri pare nogavic si je ovil pod jopico okoli pasu. Tako, še nekaj kuhanih krompirjev v globoke žepe in že jo je mahal po gazi proti gozdovom. Mati je gledala za njim, srce ji je jokalo, ker bo mraz grizel njenega sinka, a srce jo je skozi solze tudi tolažilo. Vojna je, sovražnika moramo premagati in zato moramo vsi poma-

gati partizanom. Tu ni kaj drugega razmišljati!

Matiček pa v sneg! Gori, doli, gori, doli skozi gozdove. Močno gorjajo je izpulil iz plotu, da se je upiral v globokem snegu. Veje dreves so se upogibale do tal, ker so bile obložene s snegom, in žive duše ni bilo nikjer, le drobne siničke so frfotale od veje do veje lačne in prezeble. Pot pa je bila težavna in čim više v hrib je gazil, debelejši je bil sneg, ponekod mu je segel do pasu. S celim telesom je odrival sneg, in čeprav je bil Matiček korenjak od nog do glave, je vendarle čutil, kako mu telo dreveni in kako so noge težje in težje. Ko je pojedel krompir, je spet krepkeje zagazil v snežne zamete. Zeblo ga ni, ah ne, še celo potil se je od težke hoje, in ko je z veliko muko preril snežne zamete, je bil že na Bukovem lazu. In res, steptana gaz v snegu mu je povedala, da je na kurirski stezi. Oblaki so se pretrgali in sonce je zableščalo, da se je vse isknilo. A sonce je bilo mrzlo, Matiček pa tako izmučen, da je zlezal pod košato smreko, ki je imela veje do tal povešene — a pod vejami ni bilo snega. Naslonil se je na deblo in se zastrmel po gazi, morda bo le zagledal partizanskega kurirja. A njegovo drobno telesce se je tako izmučilo, da je pričelo dreveneiti. Mraz ga je ščipal v noge, strašna utrujenost mu je zapirala oči in ves iznemogel in premražen se je potapljal v črn nič.

Patrulja treh partizanov je šla po stezi. V tem visokem snegu so bili brez skrbi. V tako visokem snegu tičijo Nemci lepo na toplem. Redkih besed so, kajti mraz jih žge v obraz in prsti, ki oklepajo puške, so nabrekli od mraza.

»Na cilju smo!« de eden njih, ko obstoje pri visoki smreki. »Do tod

prinese pošto Janez. Morda se je danes zakasnil v visokem snegu.«

Vsi trije mencajo z nogami, da bi se ogreli, in najstarejši dé:

»Samo dve uri imam do doma. O kako bi rad videl svojega Matička! Kaj ko bi šinil tja dol??« glasno zavzdihne najstarejši, Boštjan.

»Ne moreš, ne smeš, do noči bi se ne vrnil. Do takrat pa moramo biti nazaj v brigadi!« reče strogo tretji.

»Saj, saj, le tako sem rekel zaradi srca!« reče žalostno Boštjan.

»Kakšne stopinje so pa to...?« vzklikne prvi. »Čisto sveže so. Pa saj so to stopinje otroka, poglejta vendar!«

Vsi trije strme v stopinje, in ker se stopinje končajo poleg košate smreke, zaobidejo smreko in nekdo pokuka pod veje.

»Tu je, tu je!« vzklikne ta in že rine pod veje. »Tovariša, semkaj, semkaj, nek fantiček je. Ali je zmrznil, ali kali...?«

Tedaj pa pade na kolena partizan Boštjan, zgrabi fantička, in ga stisne k sebi in vzklika, ko mu solze lijo po licu:

»Moj Matiček je, tovariša, to je vendar moj Matiček!«

Poljublja ga, tišči ga k sebi in v strahu se zgrozi:

»Če ni morda zmrznil...?!«

Naglo mu prično gnesti roke, noge, sopejo vanj toplo sapo, in ko čez čas Matiček le odpre oči, vzklikne Boštjan, kot da bi ga sreča oblila:

»Matiček, moj ljubi Matiček, jaz sem, tvoj očka, poglej me!«

Matička oblije svetla sreča, ko spozna očeta. Privije se k njemu in zajoče od sreče. Vsi tovariši imajo mokre oči, a ker so možakarji, si jih

na skrivaj brišejo. Potem zakurijo ogenj in vsi se grejejo ob vročih plamenih in Matiček pripoveduje, kako je doma v vasi in kako je materi in kako je koza pridna in da so pridne tudi putke, ki neso jajca, in potem potegne izza pasu tri pare toplih nogavic in jih poda očetu:

»Tole je pa mati spletla, tople so!«

Potem drži partizan Boštjan nogavice v rokah in srce mu gori od ljubezni. Takoj sezuje pošvedrane škornje in odvijje z nog že napol sprhnele cape in si natakne tople nogavice.

A ko drži ostala dva para toplih nogavic v rokah, se ozre v Matička in Matiček takoj ve, kaj namerava oče. Vsakemu tovarišu da po en par. Tako, zdaj imajo vsi trije partizani tople noge, in ker se čas naglo odmika, pospremi oče Matička lep kos poti, do tja, ko se zvrha že vidi vas. Potem ga gorke, gorke objame in oče še naroči za mater tisoč gorkih pozdravov.

In ko hiti Matiček proti domu, ves gori od sreče, ker je videl očeta, ker ima oče zdaj tople noge, ker je videl partizane.

Nemško letalo brni visoko pod nebom. Matiček mu pokaže fige in steče k materi.

Kajetan Kovič

Čuden mož gre naokrog,
krivih ust in krivih nog,
zraven godci godejo
dideldajsa, dideldo.

Komaj dan se prebudi,
pridejo na sred vasi
in tako zaplešejo,
da se iskre krešejo.

Tanko piska klarinet:
kaj nam zima, sneg in led!
Dobra volja greje nas,
kožuh nam preganja mrz!

Hmtadrala, hmtadra —
bas debelo godrnja.
Maškare, juhej, na plan!
Že je jutro, že je dan.

Čuden mož gre naokrog,
krivih ust in krivih nog.
Kdor ga vidi, ponori.
Jaz sem tudi. Kaj pa vi?

Ilustr.: Jelka Reichman

P
U
S
T

Neža Maurer

Ilustr.: Eva Fornazarič

Smrečica

Ko so posekali smrečico,
leta sem ji preštel,
kar jih je rastla —
vrstnico v njej sem imel!

Lepa bila je smrečica
in toliko let je štela,
če bila bi deklica,
z menoj bi v klopi sedela.

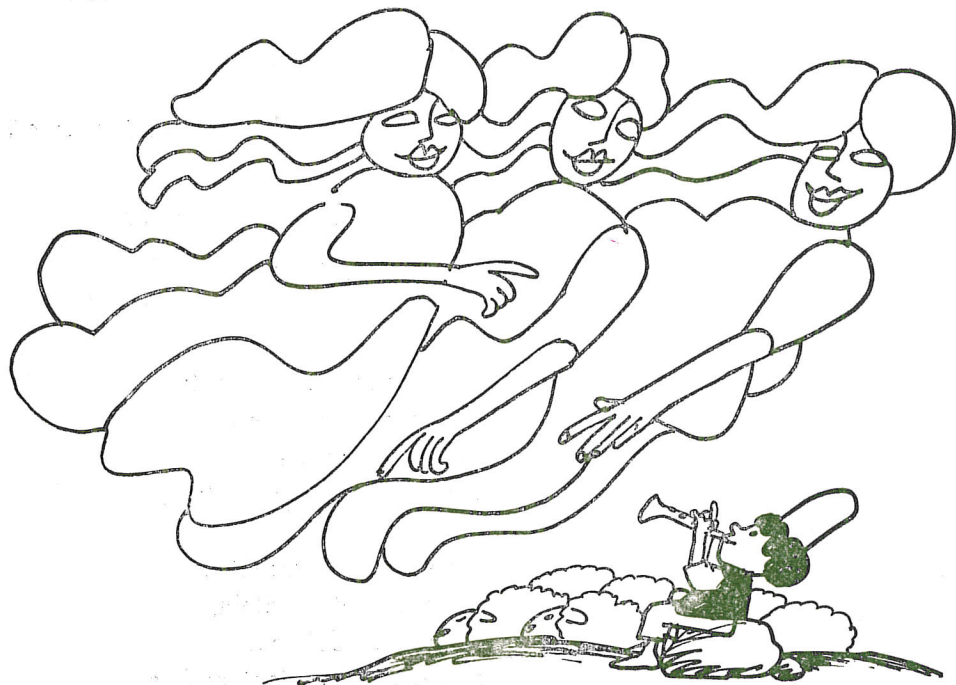

VILE

Lepo je Krunsko polje. Objeto od borov, cipres, mirt in oljk leži na visoki planoti samotnega otoka. Iz rdeče, krhke zemlje poganjajo zelene bilke; ko zahaja sonce, se sveti na njih rosa. In iz rose se dvigajo tanke meglice, tanki pajčolan, v katere se zavijajo vile, s katerimi plešejo vile. Vile plešejo na Krunskem polju. Matere pripovedujejo deci o njih,

starčki pripovedujejo mladini. A kdo le je bil tako srečen, da je videl plešati vile?

Pastir Jure je pasel mezge in ovce na planini. Mračilo se je že, ko se je vračal domov. Počasi in zamišljeno je stopal Jure s svojo čredo po znanih stezah in mislil samo na to, da mora še poskrbeti krme za svoje živali. Kar si je zaslepljen z roko za-

senčil oči: svit meseca se je zaiskril izza oblaka — ne, ni bil svit mesečine, bil je svit pajčolanov, bil je svit belih vilinskih teles. Vile so plesale na Krunskem polju.

Postal je Jure in gledal, skoraj bi bil pozabil dihati. Vile so ga ugledale, a se niso razjezile. Ne, še razveselile so se ga: »Pastir Jure«, so ga zasposile, »pastir Jure, daj, zsviraj nam na piščalko! Dobro te bomo plačale in tudi krmo ti bomo pripravile, da ti čreda ne bo gladovala. Zsviraj, Jure!«

In pastir Jure je ubogal. Okorno se je usedel na kamen, izvlekel piščalko iz malhe ter pričel svirati. Lepo je piskal in še lepše so zaplesale vile. Raj se je vrstil za rajem, pastirju so že okoreli prsti. Zarja se je delala, ko so nehale. In naenkrat so izginile.

Jure se je zdrznil. Ni vedel, ali je bil sanjal ali bedel; oči so ga ščemele in glava mu je bila težka. Pogledal je krog sebe: ovčke so mirno ležale na rosni travi. Poleg njega je stal mezeg. Težko je nosil tovor.

Pastir se je pretegnil. Zaspan je bil in nejevoljen, ker je mislil, da so ga vile opeharile za obljubljeni plačilo. Jezno je pognal čredo proti dolini.

Mezeg je stopal za njim. Težko je nosil, opotekal se je in kmalu je bil ves moker. Bili so že na pol pota, ko je Jure strgal živali tovor s hrbta: »Če mi že niste dale plačila, pa tudi vaše trave ne potrebujem!« Izpraznil je vreče na tla.

Doma je spustil živali v stajo in se tudi sam kar poleg njih stegnil v steljo. Globoko je zaspal.

Sonce je stalo že visoko na nebu, ko si je Jure mel zaspane oči. Široko jih je odprl, ko se je sončni žarek zaiskril na koščku zlata, ki je žarel ob prazni vreči. Jure je zastokal, se bil po glavi, si pulil lase in jokal, ker je zavrnel tovor, ki so ga mu bile dale vile. Kakor blazen je preiskal vso pot do planine, vendar zaman. Toda ni obupal. Pomislil je: »Če sem bil enkrat neumen, drugič ne bom. Sreča pride, kadar hoče. Vsak dan ni praznik.«

Pod noč je hotel biti modrejši. Brž ko se je zmrčilo, je vzel svojo piščalko in odhitel na planino. Na Krunsko polje. Vile pa, jezne, da je zavrnel njihov dar, so poslale strašno nevihto. Dež ga je bičal, blisk ga je slepil in toča ga je oslepela. Tavajoč v viharju je padel v globok prepad, kjer je žalostno izdihnil. Nihče več ga ni videl.

Po ustnem izročilu zapisala
Stana Vinšek

UŠESA

Ušesa so kamrica sluha.
Lahko so zelo poslušna,
lahko so gluha,
ali pa le naglušna.

Tista najbolj zvedava
ne preslišijo nikdar ničesar.
Kot kakšna prisluškovalna naprava
vlečejo vse na ušesa.

Včasih v ušesih zvoni,
da odmeva po celi glavi.
Takrat se glava jezi,
ker zvončka nihče ne popravi.

Če si počitka želijo,
ušesa ne ležejo spat,
samo na ušesih sedijo
in ne odpirajo vrat.

V ušesnih veščinah veljajo
za čudo nad vsemi čudesi
taka ušesa, ki znajo
striči z ušesi.

Le nekaj ne gre in ne gre
ušesom v glavo:
zakaj se jim vsi smeje,
če slišijo rasti travo!

NATEČAJ

Prihodnje leto bo GALEB slavil jubilejno obletnico: 30 let rednega izhajanja.

Primerno je, da se za tako priložnost predstavi v najlepši obleki: z lepimi, novimi ovojnicami. Vabim vas torej, da sprostite svojo domišljijo in se takoj lotite dela. Platnice prihodnjega letnika GALEBA morajo biti res lepe, izvirne in slikovite.

Uredništvo GALEBA razpisuje zato tradicionalni nagradni natečaj za nove osnutke naslovnice v jubilejnem tridesetem letniku 1983-84. Natečaja se lahko udeležijo vsi učenci slovenskih osnovnih in nižjih srednjih šol na Tržaškem in Goriškem ter učenci, ki obiskujejo tečaje slovenščine v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini.

Risbe v različnih tehnikah in barvah morajo biti izvirne in morajo obravnavati teme razdobja, v katerem izhaja GALEB, od jeseni do pomladi. Vsi izdelki morajo biti pokončnega formata 24 x 33 centimetrov z vidnim napisom GALEB. Na hrbtni strani vsakega izdelka mora udeleženec natečaja napisati geslo in isto geslo potem prepisati na ovojnico, v kateri mora biti list s točno navedbo imena in priimka udeleženca ter razreda in šole, ki jo obiskuje. Zaprto ovojnico morajo udeleženci natečaja priložiti osnutku. Natečaja se lahko udeležujete tudi z več osnutki.

Izdelke morate poslati na naslov Uredništva GALEBA najkasneje do 31. marca 1983. Vse osnutke bo pregledala strokovna komisija in določila zmagovalce, ki bodo dobili lepe knjižne nagrade, njihova imena pa bodo objavljena v letošnji zadnji številki GALEBA. Odločitev komisije je nepreklicna. Uredništvo izdelkov ne bo vračalo, zavrnilo pa bo tiste, ki ne bodo odgovarjali pogojem natečaja.

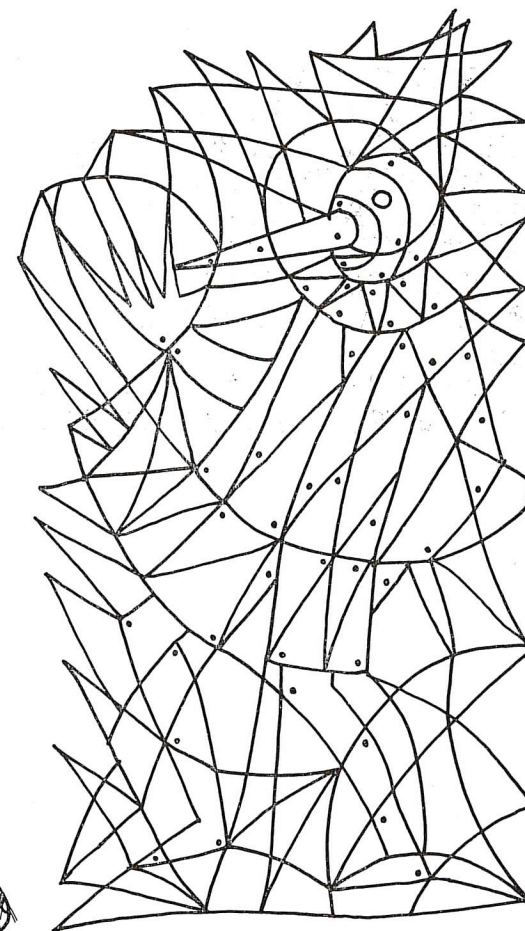
Piše in riše Ksenija Prunk

Godovna

Dragi očka,
za tvoj god
ti želimo
koš dobrot:
zdravje,
z nami potrpljenje,
srečno naj ti bo
življenje
tu med nami
in ob mami!

ČRKE SKRITA PODOBA

POIŠČI ČRKAM PAR. S ČRKAMI,
KI NIMAJO PARA, SESTAVI BESE-
DO IN JO VPIŠI V SPODNJA
OKENCA.

POBARVAJ POLJA OZNAČENA S
PIKO. PRIKAZALA SE BO PODOBA.

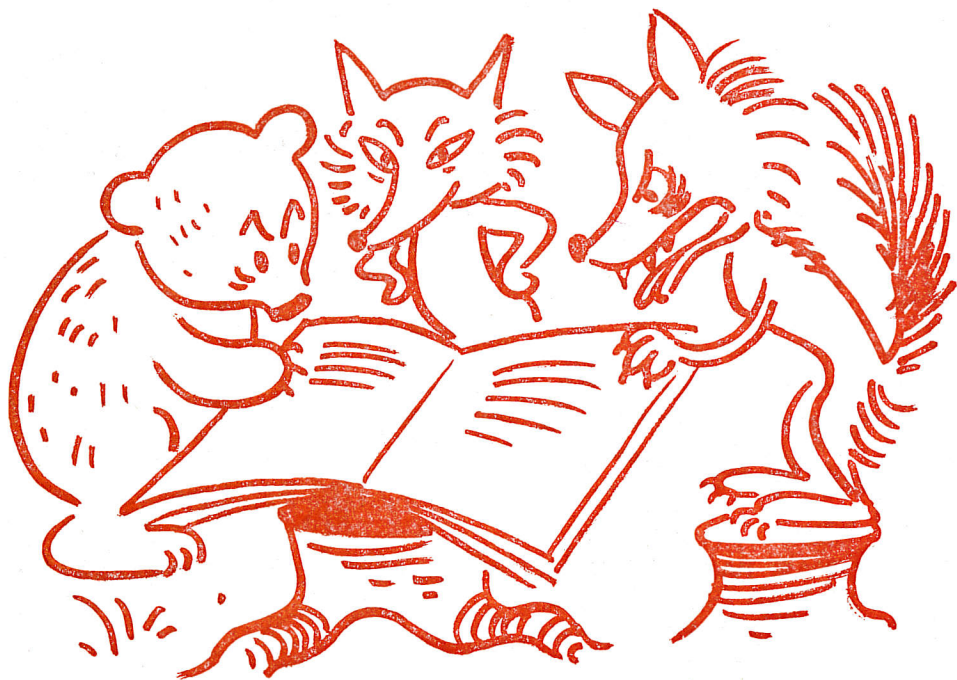
Pravica močnih

GOZDNE ŽIVALI SO SE DOGOVORILE, DA BODO IMELE SVOJE GLASILO. IZVOLILE SO PETNAJSTČLANSKI UREDNIŠKI ODBOR IN IZDALE PRVO ŠTEVILKO.

GLASILO JE PREBRAL NAJPREJ MEDVED. »GLEJ, GLEJ! O MENI NITI BESEDICE!« JE ZARENČAL VES NEJEVOLJEN. »GLASILO JE POPOLNOMA ZANIČ.«

NATO GA JE PREBRAL SIVI VOLK. »SAJ O MENI NIČ NE PIŠE!« JE ZALAJAL NA VES GLAS. »FIGA, PA TAKŠNO GLASILO!«

ZA VOLKOM GA JE PREBRALA LISICA. »NITI OMENJAJO ME NE!« JE ZACVILILA VSA RAZOČARANA IN JEZNO UDARI-

2. DOBERDOB - Pogled proti trgu sv. Martina s stolpom istoimenske cerkve.

1. DOBERDOB - Je največja vas na Doberdobskem Krasu. Je tudi sedež ene od treh slovenskih občin goriške pokrajine. Sedaj šteje nekaj nad 900 prebivalcev. Na sliki: južni del vasi.

4. DOBERDOB - Lepo obdana z raznovrstnim drevjem se dviga sredi vasi doberdobska osnovna šola.

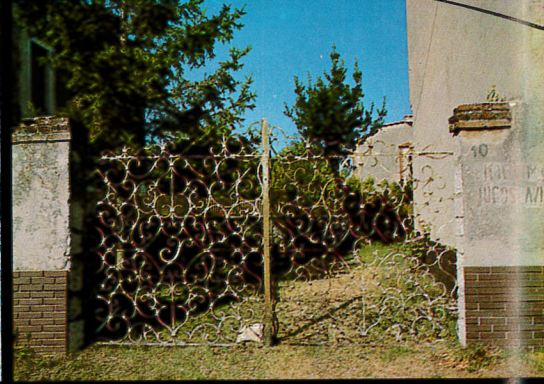
3. DOBERDOB - Poslopje doberdobske občinske uprave.

6. DOBERDOB - Poleg župnišča najdemo enega izmed najstarejših železnih »portonov« v Doberdobu.

5. DOBERDOB - Mimo glavne doberdobske gostilne zavije cesta proti Tržiču.

8. DOBERDOB - Staro se umika novemu: na levi strani še stara doberdobska hiša, na desni pa vrsta novih.

7. DOBERDOB - V Doberdobu so v zadnjih letih popolnoma obnovili stare hiše, sezidali pa so tudi dosti novih.

2. DOBERDOBSKA OBČINA - Pri Devetakih, ki štejejo 26 prebivalcev, se cesta Gorica - Trst cepi v dva kraka: desni vodi v Doberdob.

4. DOBERDOBSKA OBČINA - Brni so majhen kraški zaselek pod cesto Gorica - Trst. Šteje samo 11 prebivalcev, vendar tudi ti pridno obnavljajo svoje hiše.

6. DOBERDOBSKA OBČINA - Skoraj skrite v zelenju, tako da jih človek s ceste komaj opazi, so hiše zaselka Ferletiči z 20 prebivalci.

8. DOBERDOBSKA OBČINA - Na Doberdovski planoti, v isti višini kot Doberdob sam, je vas Poljane s 118 prebivalci. V vasi je ostalo še nekaj starejših hiš, ki so deloma ohranile svoj kraški značaj.

1. DOBERDOBSKA OBČINA - Večina zaselkov, ki spadajo pod doberdobsko občino, leži vzdolž Doberdobskega Dola. Nekoč je tu tekla nadzemska reka, ki pa je že pred milijoni let izginila v podzemlje. Vas na hribu je Opatje selo (Slovenija - Jugoslavija).

3. DOBERDOBSKA OBČINA - Paljkišče je zaselek s 53 prebivalci in ima svojo osnovno šolo. Sem hodijo šolarji iz vsega Doberdobskega Dola, ki obiskujejo 4. in 5. razred.

5. DOBERDOBSKA OBČINA - Mikoli, zaselek doberdobske občine s 26 prebivalci.

7. DOBERDOBSKA OBČINA - Zadnja vas Doberdobskega Dola, kjer se svet ponovno dvigne in se nato začne spuščati proti morju, so Jamlje s 175 prebivalci. V Jamljah je druga osnovna šola Doberdobskega Dola, ki jo obiskujejo otroci 1., 2. in 3. razreda.

LA PO MAHU S SVOJIM KOŠATIM REPOM. »TAKŠNO GLASILO NI VREDNO NITI POL PETELINOVEGA KREMLJA!«

ŠE ISTI DAN SO SE PROTI VEČERU SESTALI NA ZAUPNEM POSVETU MEDVED, VOLK IN LISICA TER SOGLASNO UGOTOVILI: »V TEM GLASILU NI NITI ČRKE O NAS, KI SMO MED VSEMI GOZDNIMI ŽIVALMI NAJPOMEMBNEJŠE, NAJMOČNEJŠE IN NAJMODREJŠE. NIMA SMISLA, DA SPLOH ŠE IZHAJA. UKINIMO GA!«

TAKO SE JE TUDI ZGODILO. GLASILO JE PRENEHALO IZHAJATI. ZATEGADELJ GOZDNE ŽIVALI ŠE DANDANES NIMAJO SVOJEGA GLASILA.

Meta Rainer

Ilustr.: Jelka Reichman

SLADO-LED

Petru skleda
sladoleda
je poleti
najbolj všeč,
a ko zima
zunaj kima,
misel nanj
mu je odveč.

Led na luži
zdaj mu služi,
drsa se po njem
razgret;
res ni sladek,
a je gladek!
Peter je
drsalec vnet!

Lojze Abram

Dr. Jožef Stefan svetovno priznani fizik

Slovenci smo lahko ponosni nad znamenito osebnostjo znanstvenika dr. Jožefa Stefana. Tih in skromen mož je bil med poslednjimi fiziki, ki so obvladovali vsa področja svoje stroke, največje zasluge pa ima pri proučevanju fizikalnih zakonov toplote. Stefan je leta 1879 odkril, da narašča toplotno sevanje s četrto potenco temperature in od tega fizikalnega zakona drži pot preko matematičnih dokazov Stefanovega učenca Boltzmana do slovitih fizikov Plancka in Einsteina in njunih kvantnih in relativnostnih teorij.

Dr. Jožef Stefan se je rodil 1835 leta v Št. Petru pri Celovcu na Koroškem kot sin revnih staršev. Mati mu je bila iz Glinj pri Borovljah, oče pa iz Škocjana v Podjuni. Že

v celovški gimnaziji je Stefana močno pritegovala fizika, zato se je vpisal na dunajsko univerzo, se popolnoma posvetil študiju fizike in matematike in že pri 22 letih opravil vse izpite. Trideset let je bil potem profesor na fizikalnem inštitutu na Dunaju, vendar ni nikoli pozabil na svoj rojstni kraj. Še kot študent je večkrat v krogu svojih znancev v domačem kraju prepeval in pisal pesmi, ki jih je objavljaval v dijaškem listu »Šolski prijatelj«. Znanstveno delo ga je v naslednjih letih močno zaposlilo, da se mu je ves posvetil in objavil več znanstvenih razprav, iz katerih ga je kaj kmalu spoznal ves znanstveni svet.

Stefan se je zlasti ukvarjal s proučevanjem njem toplote, še posebej pa so pomembni njegovi dosežki pri proučevanju toplotne prevodnosti plinov. Proučeval je izžarevanje toplote teles in prvi dognal, da je toplota sonca okrog 6000 stopinj. Stefan je tudi izračunal, kako nas zrak, ki je slab prevodnik toplote, varuje pred mrazom in preveliko vročino. Veliki so tudi njegovi dosežki na področju elektrike in magnetizma, ki jih poznajo vsi fiziki na svetu. Svoj življenjski višek je dosegel na sloviti dunajski razstavi elektrotehnike leta 1883, kjer je, kot najvidnejša osebnost te mednarodne prireditve, postavil osnove moderni merilni tehniki, predvsem za motorje na izmenični tok. S svojimi izumi je Stefan tudi odločilno posegel na področje tehnike, čeprav se ni nikoli potegoval za priznanja. Za svoje

merilne raziskave je iznajdljivo prilagajal obstoječe instrumente.

Vse svoje življenje je bil Stefan tih in skromen učenjak, ki je ves svoj trud posvečal le znanosti. Umrli je 58 let star leta 1893 na Dunaju. Tam so mu v prostorih univerze postavili tudi spomenik, kot najbolj zaslužnemu fiziku, ki je s svojimi do-gnanji odločilno pripomogel za razvoj fizi-

kalne znanosti. Po njem nosi sedaj ime znanstveni inštitut v Ljubljani, kjer se izpopolnjujejo mladi slovenski fiziki.

Po znamenitem Slovincu dr. Jožefu Stefanu podeljuje Avstrijsko elektrotehniško društvo za pomembne zasluge na področju elektrotehnike in elektrotehniškega gospodarstva »Stefanovo častno medaljo«, ki jo vidite na sliki.

Lojze Abram

Poimenovanje v Števerjanu

Nova celodnevna šola v Števerjanu od srede decembra nosi ime po briškem pesniku Alojzu Gradniku.

Svečano poimenovanje šole je bilo še ena lepa priložnost slovenskih šolarjev, njihovih staršev, števerjancev in Goričanov nasplah, da ponovno izpričajo svojo narodno pripadnost in dokažejo, da je pri nas slovenska šola živ dokaz naše tukajšnje bitnosti.

Primerno ime našega velikega pesnika Alojza Gradnika iz sosednje Medane je obenem tudi dokaz tisočletne ljubosumno čuvane navezanosti naših slovenskih ljudi na svojo zemljo.

Svečana prireditev poimenovanja nove šole v Dragah v Števerjanu se je pričela pred šolskih poslopjem, kjer je pesnikov sin Sergej odkril doprsni kip svojega očeta pesnika, delo novogoriškega kiparja Neganova Nemca. Svečanosti so se udeležili osnovnošolski otroci v spremstvu svojih

staršev in učiteljev ter veliko število domačinov in gostov, med katerimi so bili najvidnejši predstavniki šolskih in drugih oblasti ter kulturnih organizacij s tostran in onstran meje. Po blagoslovitvi doprsnega kipa pesnika Gradnika se je prireditev nadaljevala v notranjosti nove šole s pozdravnimi govori in z orisom pesnikove osebnosti, ki jo je podal globok poznavalec Gradnikovega dela Denis Poniž. Celotno prireditev je potem popestril nastop šolskih otrok, ki so se za ta velik praznik svoje šole temeljito pripravili z raznimi recitacijami in pevskimi točkami, ki jih je podal šolski pevski zbor.

Prisrčna in občutena svečanost poimenovanja števerjanske šole po Alojzu Gradniku ob stoletnici pesnikovega rojstva je bila veliko praznovanje za vse števerjance, ki so tako pokazali veliko navezanost in ljubezen, ki ju imamo Slovenci do šole in do izobraževanja svojih otrok, da bodo vedno zavedni pripadniki slovenskega naroda.

Devan Cesar

Priprave za dober smuk

Prišla je toliko pričakovana zima in sneg je že pobelil gore. Tudi smučišča so že prekrita s snežno odejo, zato je čas, da s podstrešij, iz kleti in ropotarnic potegnemo smuči in jih pregledamo, če je potrebno kaj popraviti.

Najbolje je, da smuči uredijo v trgovini, kjer smo jih kupili. Tudi smučarske čevlje je treba pravočasno pomeriti, ker ne smejo biti ne preveliki in ne premajhni. Če so premajhni, te že v kratkem času začno boleti noge in smučanja je za tisti dan konec.

Če so čevlji preveliki, pa je nevarnost, da si zlomiš nogo. Ko smo torej pregledali vso opremo, lahko se napotimo na smučanje.

Mnogi od vas se tudi vsako zimo udeležujete smučarskih tekmovanj, zato ne bo odveč, če spregovorimo nekaj tudi o tem. Tekmujejo prevsem tisti, ki znajo precej dobro smučati. Za mlajše tekmovalce je običajno proga lažja kot za starejše. Kljub temu pa je lahko tudi nevarna, če smučar ni dobro ogret. Pred tekmovanjem se smučarji vedno ogrejejo. Če so mišice dobro

ogrete, lahko tekmovalec doseže boljše čase in tudi padci niso tako nevarni. Ogrevanje opravimo najbolje tako, da se odpravimo peš ob progi navzgor in se povzpemo do starta. Hkrati si lahko ogledamo progo, ker je tak ogled zelo pomemben, saj tako ugotovimo, kje so nevarnejša mesta. Najbolje je, da že tedaj pomišljamo, kako bomo vozili med vratci. Skozi vratca je treba voziti tako, da gremo med dvema zastavicama enake barve. Vratca so izmenično plave in rdeče barve. Med vratci pa smučamo le takrat, kadar tekmujejo. Če smučamo med vratci pred ali med tekmovanjem, nas sodniki diskvalificirajo. Prav tako je prepovedano voziti skozi cilj, razen med tekmo. Nevarno je tudi, če stojimo preblizu proge, kadar se po njej spuščajo tekmovalci. Vsi tekmovalci pa se morajo spomniti, da je treba po zaključenem tekmovanju oddati startno številko.

V letošnji smučarski sezoni bodo na sporedu le tri tekmovanja. Prvo bo 20. februarja v Forni di Sopra, kjer ga bo pripravil Smučarski klub »Mladina« iz Križa za pokal »Skdanc«. Drugo tekmovanje bo 6. marca v Ravasclettu, kjer bodo tradicionalne Zimske športne igre v priredbi Slovenskega planinskega društva iz Trsta. Smučarska tekmovalna sezona pa se bo zaključila s tekmovanjem za pokal ZŠSDI, ki ga bodo pripravila skupno vsa društva, vendar datum ni še bil določen. Vsak tekmovalec lahko nastopa na vseh treh tekmovanjih. Organizatorji pa bodo za sestavo končne lestvice upoštevali točke vseh treh tekmovanj.

Toliko o tekmovanjih, vsem tistim pa, ki ne bodo tekmovali, ampak se bodo samo smučali, svetujemo, naj se najprej dobro ogrejejo, kadar pridejo na smučišče, saj bo tako zabava še večja. Vsem pa prijeten smuk na zasneženih poljanah.

Nagrajenci prvega smučarskega tekmovanja slovenskih šol v priredbi Poklicnega zavoda »J. Stefan«.

Franci Lakovič

Ilustr.: Marjeta Cvetko

Požeruh

Naj povem vse v eni sapi:
Dokolenko fant je zvit,
rad se v skrambo vtihotapi
in najè se, da je sit.

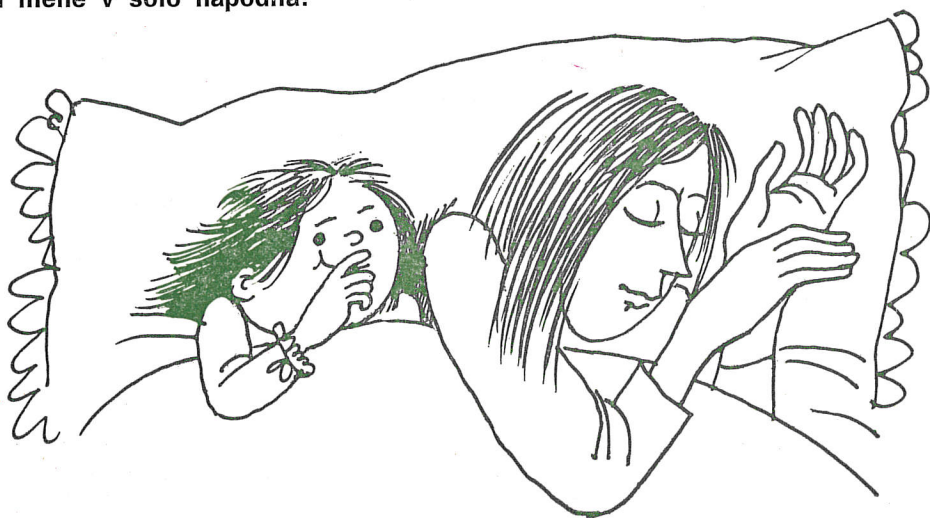
Ker pa sitost se stopnjuje,
Dokolenko še tri dni
krajó v shrambi objokuje,
saj želodček ga boli.

Toda hitro vse pozabi,
ker je velik požeruh;
ko se v shrambo spet povabi,
vzame vsaj — s salamo kruh.

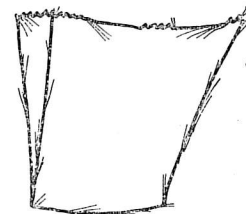
Kdaj bi mama mirno spala

Kdaj bi mama mirno spala
 Če bi moja posteljca sama izpod mene zlezla,
 moja obleka sama name smuknila,
 umivalnik sam k meni prišel,
 me voda sama obrizgnila,
 milo samo v uhlje šlo,
 zobna ščet zobe našla,
 brisača se sama čez obrazek zapeljala,
 nesnaga sama izza nohtov bežala,
 česalnik sam lase urejeval,
 zajtrk se sam v želodeček podal,
 šolska torba mene doma ne pozabila,
 malica sama pred mano v šolo hitela,
 se zvezki sami z nalogami napolnili,
 se črke same v knjigi brale,
 noge same hoditi znale,
 usta sama pozdravljala,
 klopi v šoli same tiho sedele,
 šolska tabla sama v oči gledala,
 pazljivost sama v spominu domovala,
 učitelj samega sebe izpraševal
 oh samo, samo zato,
 da bi se moja mama ne zbudila
 in mene v šolo napodila!

PUSTNA MASKA

Poišči papirnato vrečko
 kakušno dobiš v
 trgovini.

Na robu vrečke
 nariši nos, usta
 in oči. Ne da bi
 vrečko odpel,
 razstriži jo po
 narisanih obrisih. Druge maske
 si lahko še izmisliš sam

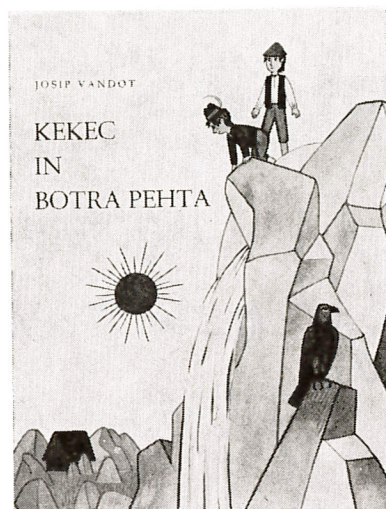

Marij Čuk

Če snega ni... ga je treba ustvariti

Snežinke se k nam bolj malo podajo na obisk, čeprav je zima in so gore bele in je sneg v veliko veselje otrok. Sankanje, kepanje in gazenje po snegu pa »grajenje« sneženega moža so igre, ki jih nihče ne bi hotel zamuditi. In če snega ni, si ga je treba pričarati z domišljijo in sanjarjenjem. Pripomoček temu je lahko lepa knjiga pesmic **BELI MUC Neže Maurerjeve**, ki jo prizadevni bralci Galeba dobro poznajo, saj je ta slovenska pesnica že večkrat prispevala svoje očarljive stvaritve naši reviji.

BELI MUC je knjiga, ki z ilustracijami **Koste Gatnika** prinaša veliko lepega branja. Gre za branje o otrocih, ki so prvič stopili čez šolski prag. Ali pa so to pripovedi o najrazličnejših živalih, ki jih vsakdo pozna. In seveda — tu je pesmica o belem

mucu, ki pa ni bel, ampak črn, a postane vseeno bel, da ga mladiči spoznajo. Za njegovo belino pa je poskrbel sneg...

Sedaj pa, kdo ne pozna razboritega Kekca, njegovih zgod in prigod? Domala vsi, nekateri pa ste tudi gledali film o tem fantku, ki se poda v najrazličnejše dogodivščine, a se vselej srečno izmota. **Josip Vandot** je ustvaril več zgodbic o Kekcu. Ena izmed teh nosi naslov **KEKEC IN BOTRA PEHTA** in je pravkar prišla na police Tržaške knjigarne.

Gre za pripoved o Kekcu, ki se poda služiti v planine, tam pa spozna Rožlèta in slepo Mojco, ki prelepo poje. Mojco nekega dne ugrabi botra Pehta, ki se je vsi otroci zelo bojijo, Kekec pa ne. S svojim pogumom reši nesrečno deklico, tako da so vsi veseli in še naprej prekrasno pojejo po slovenskih planinah.

Tako torej. Ti sta novi knjigi za dober začetek novega leta, ki mora biti za vse srečno, veselo in polno uspehov.

KAKO SO NEKOČ PRIČAKOVALI BOŽIČ

Pri moji babici je bila zelo velika družina. Doma so imeli veliko ognjišče. Tam so zvečer sedeli in molili. Otroci so naredili jaslice. Babica je naredila žličnike ali fancleje. Na ognjišču je gorela velika čopa. Ob enajstih so vsi skupaj šli k polnočnici. Tako je moja babica z vso družino pričakovala božič.

Ester Scroccaro
4. r. OŠ BORŠT

Babica mi je pripovedovala, da je božič navdušeno pričakovala. Dan prej je naredila jaslice in majhno božično drevesce. V bližnjem gozdiču je posekala bor. Takrat, ko je bila moja babica še mlada, niso imeli takih lepih okraskov, zato so na drevesce obesili orehe, bonbone, pomaranče in voščene sveče, ker električnih lučk ni bilo. Popoldne so otroci šli k maši in potem pri jaslicah molili in peli lepe božične pesmi. Ko je prišla domov, je bila vesela, ker ji je mama spekla slaščice: štruklje in fancleje. Po večerji jo je obiskal Božiček, ki je skozi dimnik metal pomaranče, jabolka, orehe in suhe fige. Na božični dan je hodila z mamo in očetom k maši, po vrnitvi pa jo je doma čakalo dobro kosilo.

Stojan Zahar
4. r. OŠ BORŠT

Ko je bil moj dedek mlad, so božič pričakovali drugače kot danes. Takrat niso vsi delali božičnega drevesa. Imeli so ga samo v bogatih družinah. Dedek mi je povedal, da so na božični večer jedli makarone z ribjim golažem. Zanje je bilo to zelo bogata jed. Po večerji so se vsi napatili z baklami v Klanec, kjer je bila maša. Takrat niso dobivali nobenih daril. Največje darilo, ki so ga imeli otroci, je bila potica, ki so jo jedli na božični dan.

Giada Lainé
4. r. OŠ BORŠT

Dedek mi je pravil, kako je kot deček praznoval božične praznike. Tedaj je bilo praznovanje bolj skromno. Na božični večer so doma ocvrli fancleje. Sam jih je

pomagal delati in seveda jih je vsakokrat tudi pokusil. Zjutraj so hodili k maši zornici in tedaj je bilo mnogo otrok, da so bile vse klopi polne. Bila je navada, da so pojedli toliko fanclejev, kolikokrat so bili pri maši. Doma so naredili tudi jaslice in drevesce. Seveda niso imeli lučk. K polnočnici je hodilo mnogo ljudi. Po veliki maši na božični dan so se odrasli zbirali na kakšni osmici ali v gostilnah in se pogovarjali o letini in o pridelkih. Bili so bolj veseli, nekaj so popili in praznično oblečeni šli domov na kosilo. Popoldne so zahajali k večernicam. Tako mi je dedek pripovedoval o nekdanjih božičnih praznikih.

Martina Zahar
4. r. OŠ BORŠT

Moj dedek je imel tri brate in tri sestre. Kadar so se bližali božični prazniki, so naredili božično drevesce. Po smrečico so šli v gozd. Nanjo so obesili sedem bonbonov, sedem pomaranč in sedem mandarinov. Ko so minili božični prazniki, so si dobre porazdelili in pojedli. Na tisti trenutek so čakali z velikim veseljem, ker niso imeli vsak dan bonbonov, pomaranč in mandarinov.

Tanja Parovel
4. r. OŠ BORŠT

Očka mi je pripovedoval, kako je pričakoval božične praznike, ko je bil še majhen. Božič so nestrno čakali, ker jim je prinašal pomaranče, orehe in dateljne. Kadar so bili poredni, pa so dobili le krompir in repo. Dva dni pred božičem so kupili karbid. Karbid so dajali v škatlice z majhno luknjico in prižgali. To je pokalo, da je odmevalo daleč naokoli. Na božični predvečer so naredili skromne jaslice. Ovce in pastirji so bili iz lepenke. Šli so tudi k polnočnici. S seboj so imeli škatlice s karbidom in so pokali. Naslednji dan so spet šli k maši in pomagali cerkovniku zvoniti.

Ingrid Žerjal
4. r. OŠ BORŠT

OBISK V KNJIGARNI IN KNJIŽNICI

Prve dni decembra smo šli učenci četrtega in petega razreda na ogled Tržaške knjigarne. Tam imajo mnogo knjig za otroke, za srednješolce in za odrasle. Videl sem lepe knjige o gorah, o vremenu in o morju. Kupil sem jih, ker so bile bogato ilustrirane. V Tržaški knjigarni prodajajo tudi predmete iz slovenske folklorne: vaze, prtičke in mnogo drugih stvari. Ogledali smo si slike Klavdija Palčiča, a meni niso bile všeč, ker so bile grozovite.

Potem smo šli v knjižnico, kjer knjige posojajo. Knjižnica je bila ustanovljena le-

ta 1947. V knjižnici smo videli tudi ponatis Biblije Jurija Dalmatina, Trubarjev Katekizem in Valvazorjevo Slavo vojvodine Kranjske. V drugi sobi so bile razvrščene velike mape, v katerih so vsi časopisi od konca vojne do današnjih dni. V eni sobi so bile velike police, na katerih so bile razvrščene knjige. Knjižnica ima tudi časopis »Edinost« in »Partizanski dnevnik«. V knjižnici imajo 70 tisoč knjig.

Luka Colbasso
5. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

Obiskali smo Tržaško knjigarno in študijsko knjižnico. Knjigarna je moderna in lepo urejena. Knjig nimajo samo na policah, ampak so razvrščene tudi po mizah, da si jih odjemalci lahko ogledajo. Tu prodajajo tudi plošče in kasete. Tudi mi smo kot miklavževo darilo kupili kasete in knjige. Prodajalka nas je potem spremljala v neko sobo, kjer so bile razstavljene slike. V resnici tiste slike meni niso bile všeč, ker niso imele nobenega pomena.

Obiskali smo potem knjižnico. Tam ne prodajajo knjig, ampak jih samo posojajo. Knjižničarka nam je povedala, da imajo v knjižnici 70 tisoč knjig. Pokazala nam je tudi prve tiskane slovenske knjige, ki so me zanimale. Čitalnici sta poimenovani po Franu Levstiku in Primožu Trubarju. Najbolj so me zanimali časopisi, ki so vezani po letnikih. V knjižnici so bili tudi študentje, ki so brali knjige. Ko bom starejša, si bom tudi jaz sposojala lepe in zanimive knjige.

Nataša Lorenzi
5. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

MOJE PLIŠASTE ŽIVALICE

Doma imam mnogo plišastih živalic, najrajši pa imam medvedka Pando. Darovala mi ga je mama za Miklavža. Panda je ves bel, okrog oči je črn, prav tako so črna ušesa in noge. Oči ima rumene. Vsak večer ga nosim s seboj v posteljo in se z njim pogovarjam. Ko se zjutraj zbudim, ga večkrat najdem na tleh. Dvignem ga in ga pobožam, ker mi je hudo, da je sam na tleh.

Moj brat Marko ima lepo belo plišasto mucko in jo ima zelo, zelo rad. Kadar imam nekaj prostega časa naredim svojemu medvedku hišico iz blazin in tam ostane potem ves dan. Imam še druge plišaste živalice: dva psička, Pipa in Trudija, opico Tiki in konjička Rikija. Vse te živalice imam zelo rad.

Luka Colbasso
5. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

Dobro se spominjam, ko mi je babica darovala medvedka Kika. Čeprav sem imela mnogo plišastih živali, mi je najbolj všeč bil Kiko, ker se mi je zdel kot živ. Večkrat sem ga nosila s seboj v vrtec in se z njim najrajši igrala. Rada sem ga nosila tudi zvečer v posteljo, ker mi je delal družbo. Ko sem začela hoditi v šolo, sem se s Kikom igrala samo popoldne, ker seveda šola ni bila vrtec. Še danes imam Kika vedno v svoji sobi. Kadar se počutim sama, vzamem Kika v naročje in se z njim pogovarjam. Najbolj mi je všeč tedaj, kadar pritisnem na gumb, ki ga ima na trebuhu, in začne brundati. Tedaj mislim, da začne jokati, zato ga nežno položim v zibko. Večkrat mu tudi sešijem oblekce, ker nočem, da bi imel vedno iste, ki jih je kupila mama. Četudi je moj ljubi Kiko star že osem let, ga bom vedno imela rada.

Nataša Lorenzi
5. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

MARTINOVANJE

Na dan svetega Martina sode odpiramo novega vina. Za praznik Martinovanja je ajdove polente dosti in kostanja.

Lucija Ferfolja
5. r. OŠ »P. Voranc«
DOBERDOB

ZIMA

Mraz in hladna zima, vse je snežna belina. Naglo vzemimo sani, bolje pa so še smučī. Bela starka z brado kima, to ti je že prava zima. Hitro plaščee oblecimo, da ne bo šla zima mimo.

Lucija Ferfolja
5. r. OŠ »P. Voranc«
DOBERDOB

NAŠE MIKLAVŽEVANJE

V Boljuncu imamo lepo in veliko gledališče. V dvorani smo 5. decembra imeli veselo miklavževanje za otroke iz vrtca in osnovne šole. V dvorani so se zbrali očete, mame, babice in dedki ter drugi sorodniki. Vsi so čakali na naš Miklavžev prizorček.

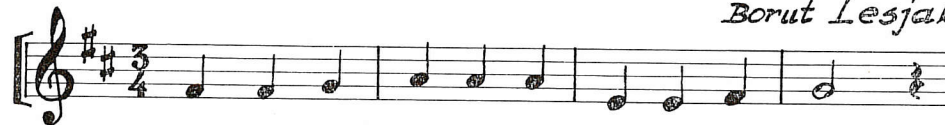
Po petju otrok iz vrtca se je dvignil zastor. Prikazal se je gozd. V njem sta se izgubila dva otroka, ki sta čakala na Miklavža. Zaradi utrujenosti sta zaspala. Tedaj so na oder priskakljale gozdne živali: zajčki, veverice, medvedki in volkovi. Te živali smo bili mi; Valentina, Luisa in Nataša so bile smreke. Za nami so prišli na oder še angeli s polnimi koši daril. Ko sta se otro-

Janez Bitenc

ZIMA

Borut Lesjak

1. Be - li ko - nji - čki, sre - br - ne sa - ni,
2. Tem - ni o - bla - ki za njo se po - de,
3. Vse je že be - lo, do - li - ne in breg,

1. a na sa - neh, zi - ma se - di.
2. stre - sa - jo sneg, vda - ljo hi - te.
3. ka - mor se ozreš, zi - ma in sneg.

ka prebudila, sta dobila igrače. Angeli so ju spremili do doma. Tako se je zaključil naš prizorček.

Tedaj je prišel na oder Miklavž z angeli in parklji. Imel je polne vreče daril. Obdaroval je vse otroke, ki so potem šli domov srečni in veseli.

Valentina, Nataša, Luisa,
Alenka, Romina, Dunja
3. r. OŠ »F. Venturini«
BOLJUNEC

NAŠ KANARČEK

V šoli imamo kanarčka. Živi v veliki kletki. Ptiček je skoraj bel. Ima majhno glavičco, drobne črne oči in rožnat kljunček. Na nožicah ima ostre in dolge krepeljce, s katerimi se oprijemlje paličic v kletki. V kletki ima dve posodici: v eni so semena, v drugi pa čista voda, ki jo menjujemo zelo pogosto. Zelo rad zoba jabolko in radič. Kanarček je zelo živahen in ves dan poskakuje, včasih se tudi malo zaguga na gugalnici v kletki. Kadar prihajamo v šolo, začne

čivkati in prepevati. Zvečer stisne glavičco pod perutničko in zaspi.

Aleš, Alan, Ervin, Dario,
Janko, Piero, Igor, Vasjan
3. r. OŠ »F. Venturini«
BOLJUNEC

O MOJEM SOŠOLCU

Moj sošolec Aleksander Uršič je zelo prijazen. Včasih greva skupaj iz šole domov. Med potjo klepetava in se pogovarjava o raznih rečeh.

V razredu nas je šest, tri dekleta in trije fantje. Med seboj se tudi prepiramo. Toda Aleksander je edini, ki se z menoj ne prepira. Nekoč smo imeli risanje in jaz nisem imel s seboj barvic. Aleksander mi jih je rad posodil. Aleksander je prav dober sošolec.

Massimo Barini
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

SREČANJE Z BIVŠIMI AKTIVISTI

Novembra smo se srečali z bivšimi borci iz Škednja. Najprej je nastopil domači pevski ženski zbor. Vodila ga je Marta Werk -

RUDAR

Moj očka hodi pod zemljó vsak dan trdó garat, v obraz ves črn je od prahu, a vendar je ves zlat...

Mu s čela lije v curkih znoj, ko kramp svoj zavihti, težak je kramp, a vendar z njim on čudež naredi...

Saj od garanja pod zemljó moj očka res je suh, a iz krampa tega težkega mehak nam rase — kruh...

Ilustr.: Jasna Merku

Volk. Zbor je zapel več partizanskih pesmi. V presledkih med eno in drugo pesmijo je Melita Valli recitirala dve pesmi Cirila Kosmača. V zboru pojejo mamice nekaterih mojih sošolcev in tudi moja sestra Elizabeta. Meni je bilo zelo všeč, kako so pele. Ko je napovedovalka Barbara Korošec napovedala naš nastop, smo se pripravili. V vrsti smo šli na oder in sedli okrog tabornega ognja. Po končanem sporedu so vsi ploskali in marsikdo se je tudi jokal.

Učiteljica nam je razdelila nageljne za bivše borce. Sledil je govor Neve Lukež in potem je bilo na vrsti nagrajevanje bivših borcev, mi pa smo jim poklonili nageljne. Na koncu so imeli gostje zakusko v prvem nadstropju, mi pa smo šli domov.

Aleksander Uršič
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

OČE ME JE KAZNOVAL

Oče mi vedno pomaga pri nalogah, pri igri se vedno rad igra, ampak kadar se jezi, je hudo.

Nekega popoldneva sem pisal nalogo, oče pa je šel počivat. Prišel je brat in me poprosil za radirko, jaz pa mu je nisem hotel dati. Tako sva se začela pretepati in udaril sem brata. Oče je slišal ropot in je prišel pogledat, kaj se dogaja. Hotel je zvedeti, kdo je bil kriv pretepa. Moral sem

priznati. Za kazen mi je oče za teden dni prepovedal vožnjo s kolesom in gledanje televizije. Od tistega dne sem se z bratom bolj bratovsko obnašal.

Massimo Barini
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

V svoji sobi sem se igrala z Lego kockami. Sestavila sem pravo mesto. Z rdečim kemičnim svinčnikom sem po parketu potegnila rdeče črte — ulice. Postavila sem tudi prometne znake. Začela sem se igrati. Ko je postala igra najbolj napeta, je v sobo vstopil oče. Opazil je rdeče črte na tleh, zato me je zgrabil, zarohnel in me nabil, da je bilo joj. Zadnja plat me je še dosti časa bolela.

Potem sem morala čistiti parket, dokler niso črte popolnoma izginile. Bil je grozen popoldan.

Sara Trampuž
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

MOJA NAJBOLJŠA PRIJATELJICA

Moja najboljša prijateljica je Alenka. Nikdar mi ne nagaja in mi v potrebi pomaga. Z njo je prijetno pogovarjati se in se igrati. Je iskrena in dobra, zato jo imam rada. Nikoli se ne prepirava. Vidiva se samo v šoli, ker stanujeva predaleč narazen. Zelo si želim, da bi se srečali tudi kakšno popoldne. Odkar se je preselila, stanuje bliže meni, pa me vseeno ne pride nikoli obiskat. Alen-

ka je zares najboljša prijateljica, kar sem jih imela.

Sara Trampuž
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

ZANIMIVA RAZSTAVA

Z gospodom Dušanom in učiteljico Devano smo si ogledali razstavo slik s podobami sv. Frančiška na gradu sv. Justa. V veliki dvorani so bile na vseh stenah obešene slike raznih slikarjev. Pod vsako sliko je bilo ime slikarja. Vsak je uporabil svoj slog pri upodabljanju sv. Frančiška, kot si ga je predstavljal. Neki slikar je sv. Frančiška narisal kot staro drevo, ki je v rokah držalo ptice. Neka slika je bila zelo grda, medtem ko mi je bila ena zelo všeč in tudi drugi so jo hvalili, ker je bila risba zelo lepa. Sproti nam je učiteljica razlagala, kaj slike pomenijo, ali pa smo to sami ugotavljali. Po ogledu razstave sem razumela, kako je sv. Frančišek ljubil naravo in živali.

Elena Brazzani
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Na ogled razstave je z nami prišel tudi gospod Jakomin. Vse je bilo zelo zanimivo. Učiteljica Devana je opazovala, kako si ogledujemo slike. Bile so tam tudi otroške risbe iz raznih šol. Starejši otroci so imeli zelo lepe risbe. Nekateri upodobitve smo razumeli, nekateri pa ne. Škoda, da smo morali naglo oditi. Hotel bi si slike še ogledati. Na razstavo bom zato šel s starši

Walter Radetti
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

SREČAL SEM MARTINA KRPA NA

Nekega popoldneva sem se vračal domov, ko sem nenadoma zagledal pred seboj velikega moža, da sem se ga kar ustrašil. Na glavi je nosil star kmečki klobuk širokih krajcev in tudi hlače in jopič sta bila kmečka. Škornje je imel usnjene. Imel je širok obraz in velika usta in vprašal me je z donečim glasom: »Si ti Damjan Gerli?« Prestrašeno sem mu pritrdil. Potem je nadaljeval: »Bom šel kar s teboj, ker se moral pogovoriti s tvojim očetom o neki stvari. On me je poklical!«

Po poti sem ga vprašal: »Veš, spominjaš me na tistega Krpana z Vrha pri Sv. Trojici, ki so ga poklicali na Dunaj nad Brdavska. Doma imam tudi knjigo o Krpanu.« On pa je odvrnil: »Saj sem jaz tisti Martin Krpan.« Jaz pa spet: »Kakšen pa je bil Brdavs?« On pa odgovori: »Imel je zelo dolge brke in je bil večji od mene.«

Ko sva dospela do doma, sem ga povabil na kosilo. Ker je znano, da je Krpan pa-

meten, sem ga po obedu poprosil, naj mi pomaga pri domači nalogi. Ko je prišel oče domov, sta se pogovorila, nato me je Krpan pozdravil in odšel.

Damjan Gerli
5. r. OŠ »V. Šček«
NABREŽINA

Nekega dne sem na cesti srečala Krpana. Ustrašila sem se ga, a sem vendarle vprašala: »Kdo pa si ti?« »Krpan sem, z Vrha Sv. Trojice«. Strah se je spremenil v veselje, ker sem spoznala Martina Krpana. Povedala sem mu, da se imenujem Laura in da stanujem v Nabrežini. Potem sva se pozdravila in šla vsak po svoji poti.

Njegov obraz je bil suh in lep. Obleko je imel modro. Bil je zelo močan, glas pa je imel doneč. Po postavi je bil zelo visok in obnašal se je prijazno in prikupno.

Nekega popoldneva me je Krpan prišel obiskat. Bila sem ga zelo vesela. Začel je pripovedovati: »Ko sem bil majhen, sem očetu pomagal pri delu. Pomagal sem tudi materi. Nekoč mi je oče daroval kobilico, ki je postala moja najzvestejša spremljevalka. Srečal sem potem lepo dekle in se z njo poročil in imela sva otroke.« Krpan je nato umolknil, pogledal na uro in se poslovil: »Moram domov, ker me čaka žena.« Zajahal je svojo kobilico in odšel.

Laura Di Marcantonio
5. r. OŠ »V. Šček«
NABREŽINA

Obiskala sem Martina Krpana v njegovih kočih na Vrhu pri Sv. Trojici. V kočih sem zagledala polno otrok. Ko me je zagledal, mi je Krpan rekel: »Prišla si pravočasno, da boš poslušala moje dogodivščine.« »Ali si se res bojeval z Brdavsom?« sem vprašala. »Res«, je odgovoril Krpan, »le poslušaj!« In je nadaljeval: »Na Dunaj je prišel Brdavs... Ah, veste kaj, najprej vam bom pokazal, kako sem bil takrat oblečen.« Šel je v izbo, se preoblekel in se nato vrnil k nam. Na glavi je nosil širok klobuk, imel je jopo iz domače volne in škornje na nogah. Bil je pravi velikan. »Zdaj pa vam lahko pripovedujem,« je dejal z donečim glasom.

»Na Dunaj je prišel Brdavs, zelo močan velikan. Poklicali so me, da se bom z njim bojeval. Brdavs je imel iskrega konja in je bil dobro oborožen. Jaz pa sem imel kij in mesarico in jahal sem kobilico. Zdirjala sva si naproti. Brdavs mi je ob prvem zamahu hotel odsekati glavo, a jaz sem urno nastavljal svoj kij, ga povlekel s konja, zgrabil mesarico in mu odsekal glavo.«

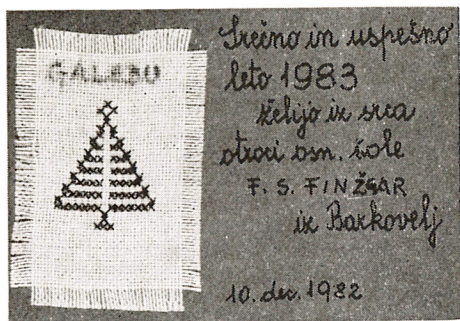
Tedaj sem se prebudila. Vse dogodivščine so bile le sanje.

Marta Sirza
5. r. OŠ »V. Šček«
NABREŽINA

Kako ste preživeli novoletne praznike? Upam, da vam je bilo prijetno in da ste se zabavali in nekoliko odpočili od šolskega dela. Sedaj ste spet že nekaj tednov v šoli in pridno nadaljujete z učenjem, ki je za življenje prepotrebno.

Vsem, ki so mi poslali voščila za praznike, se prav pristrčno zahvaljujem: šolarjem, zasebnikom in sodelavcem. Eno voščilnico tudi objavljam, ker je res prikupna. Dobil sem še več drugih, vendar vseh res ne mo-

JEŽ IN ZAJEC

Nekoč je zajec počival pod drevesom. Mimo je prišel jež.

»Joj, kako si grd«, reče zajec ježu.

»Zakaj pa?« vpraša jež.

»Ker imaš bodice!«

»Res, da nisem zelo lep, a z bodicami se branim«, reče žalostno jež.

Takrat pride mimo lisica. Zajec urno steče v svoje skrivališče, jež pa mirno stoji pred lisico in se smehlja. Lisica plane na ježa in že ga hoče zgrabit. Tedaj se jež zvije v klobčič, lisica šavsne in se brž cvi-

rem objaviti, ker bi sicer zmanjkalo prostora za druge sestavke.

In že smo v pustnem času, ki je letos dokaj kratek. Prav zato je januarška številka Galeba posvečena pustu. Vse se namreč dozdeva, da je zima na nas pozabila, ker nas doslej še ni obiskala in se bo prikradla v naše kraje šele februarja, zato bo tedaj še čas za zimske pesmice in sestavke.

V tej številki Galeba je objavljen natečaj za nove naslovnice. Če še ne veste, bo prihodnje leto Galeb slavil 30 let rednega izhajanja in vam bo ob tej priložnosti pripravil nekaj lepih presenečenj. Zato se potrudite, da bodo prihodnje leto ovojnice res lepe in izvirne. Dela se lotite takoj, da ne boste zamudili roka za oddajo izdelkov.

Pripravljam tudi napovedano nagradno žrebanje, ki bo sredi marca. Doslej sem zbral že več lepih daril za nagrade, ne morem pa trditi, da ste bili tudi vi tako vestni. Še vedno pogrešam najmanj nekaj stotin dopisnic. Kaj čakate? Opozarjam vas, da se bo s 1. februarjem zvišala poštnina od dosedanjih 250 na 300 lir za vsako dopisnico. Torej, pohitite in takoj pošljite svoje dopisnice, na katere ste verjetno pozabili in ležijo v kakšni knjigi ali predalu. Opozarjam vse zamudnike, pa bom po 1. februarju zavrnil vse dopisnice, ki bodo nezadostno frankirane.

UREDNIK

leče umakne s prebodemim gobčkom: »Joj, kako boli!«

Jež se je samo skotalil po bregu, medtem pa je lisica, lizajoč si popikan gobček, stekla v gozd.

Tedaj je zajček pokukal iz svojega skrivališča.

»Vidiš, čemu služijo bodice,« pravi jež, »pred lisico si se moral ti skriti, jaz pa sem jo pregnal.« In jež je ponosno odšel svojo pot.

Adrijana Čuk
4. r. OŠ »P. Tomažič«
TREBČE

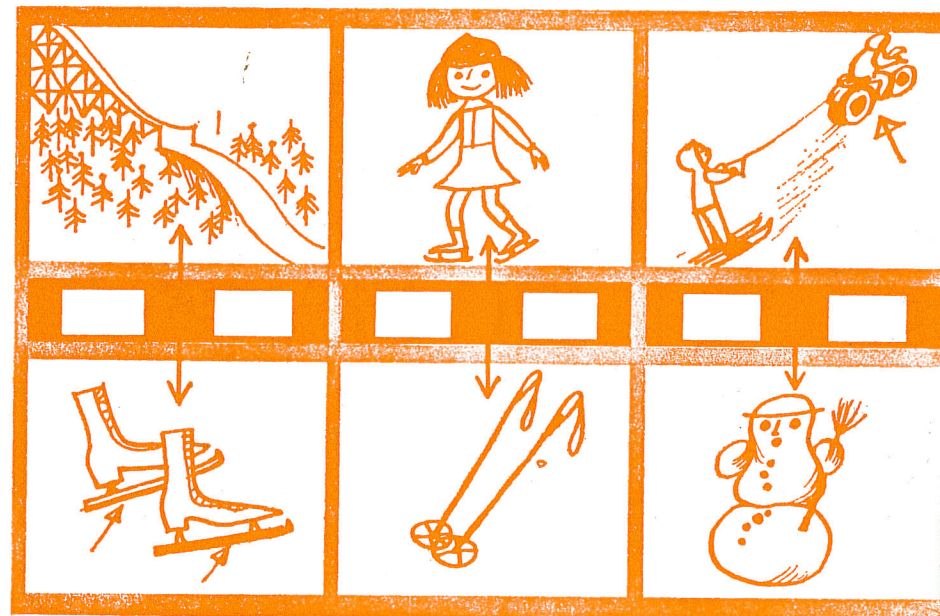

KAKO SE GIBAJO ŽIVALI (V.T.A.)

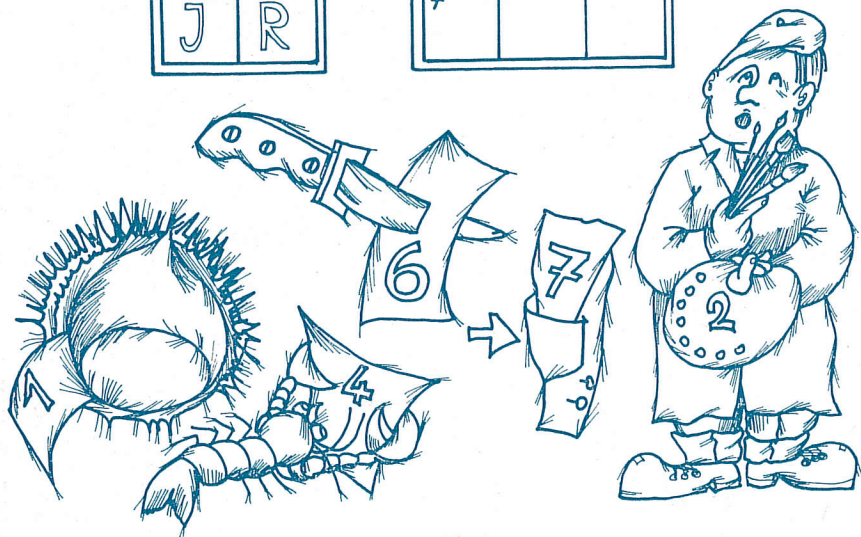
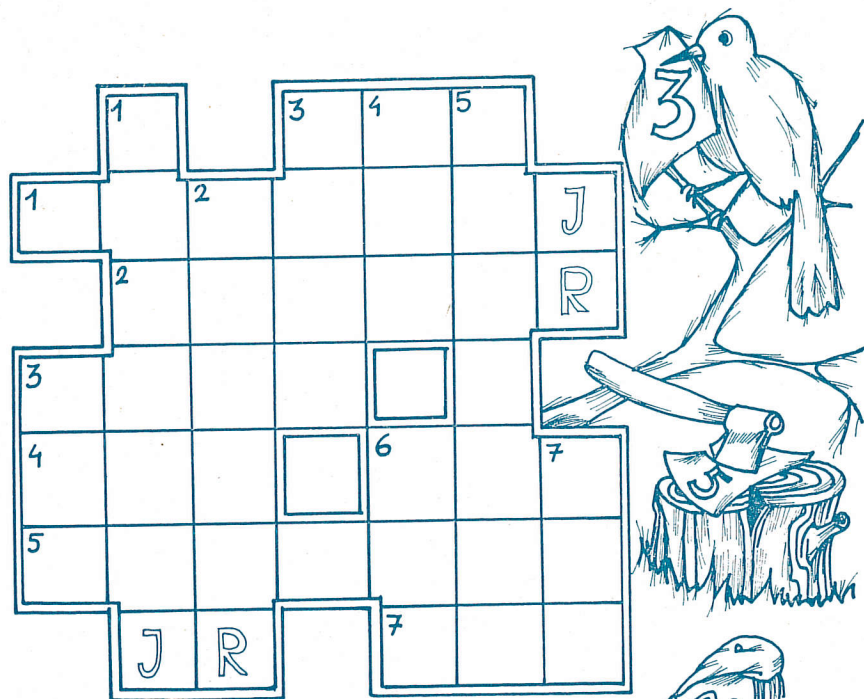
Bivol	caplja
Detel	lomasti
Golob	peketa
Gos	hlača
Konj	leze
Medved	leti
Metulj	skače
Noj	plava
Pes	frfota
Polž	dirja
Riba	teče
Slon	leze
Žaba	topota

Hudomušni tiskarski škrtar je v tiskarni pomešal vrstice. Treba je urediti to smešno kolobocijo glagolov in samostalnikov. Napišite zraven vsake posamezne živali pravi glagol.

SLIKOVNA UGANKA

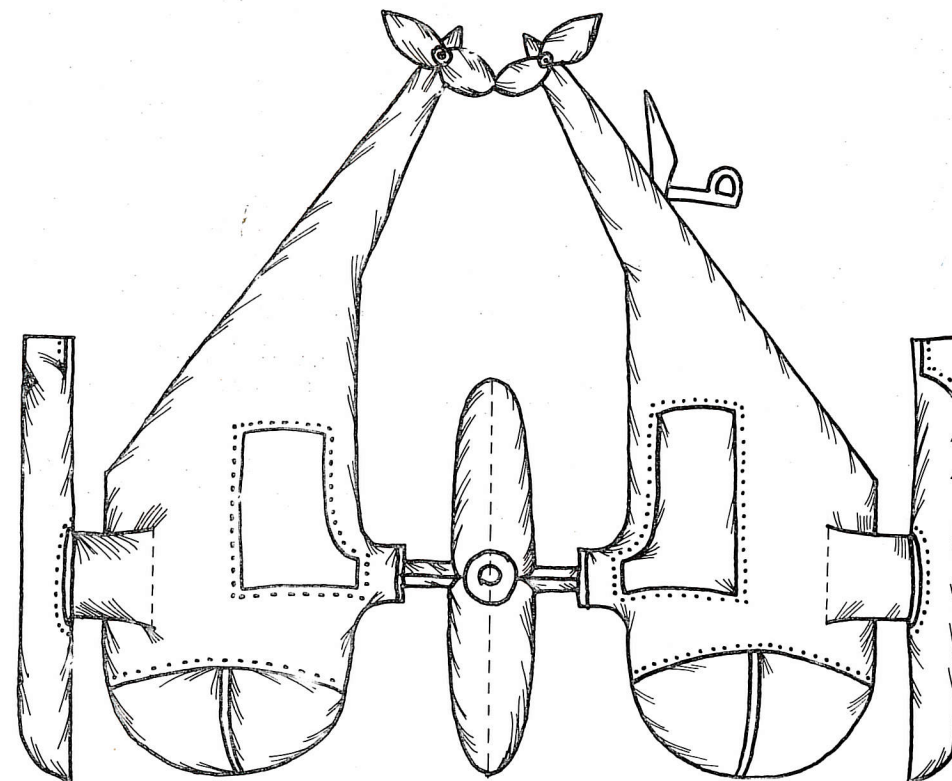
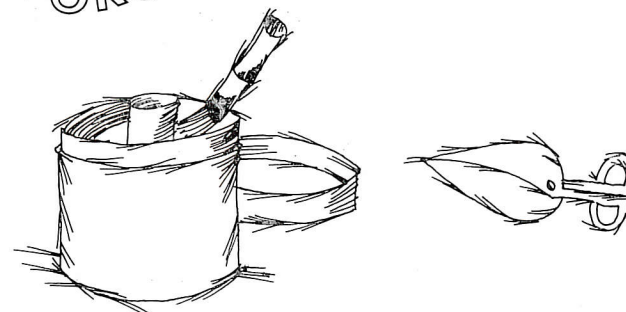
Poišči prave besede za narisane stvari ali osebe. Po dve in dve besedi, kot kažejo puščice, imata po dve enaki črki. Te vpiši v prazna polja tako, da boš dobil ime smučarske panoge, v kateri je treba pokazati, koliko znaš smučati.

Pod likom je narisanih sedem pojmov. Ugani, kaj predstavljajo, in jih vpiši v lik tako, kot zahtevajo številke. Vsako besedo moraš vpisati dvakrat: enkrat vodoravno in enkrat navpično. V pomoč pri reševanju je nekaj črk že vpisanih v lik.

Helikopter

POBARVAJ HELIKOPTER, NATO GA IZSTRIŽI IN PREPOGNI PO ČRTKASTI ČRTI.

**Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba: Lojze Abram,
Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst**

REŠITVE UGANK IZ ČETRTE ŠTEVILKE

TRI POSETNICE — Novinar, astronom, nogometaš.

MAGIČNI KVADRAT — Vodoravno in navpično: 1. tabor, 2. aroma, 3. božič, 4. omike, 5. raček.

MALA SLIKOVNA KRIŽANKA — Vodoravno: pol, žaga, sekira, nota. Navpično: pas, ogenj, vlak, in, rog, bat.

IZPOLNJEVANKA — Štručka, elastika, sadika, Triglav, igrača, likalnik, omarica. Šolski potrebščini sta: šestilo, radirka.

REŠITVE SO POSLALI: Petra Križmančič, Daša Grgič, Barbara Grgič, Gabrijela Baldissin, Maila Ozbič, Klara Calzi, 4. in 5. r. OŠ »K. Destovnik - Kajuh« — GROPADADA. Deborah Brajnik, Suzana Sancin, David Glavina, 5. r. COŠ »I. Trinko - Zamejski« — RICMANJE. Vanja Brajnik, 1. r. COŠ »M. Samsa« — DOMJO. Igor Filipčič, Valentina Franca, Marija Mamolo, Marko Sancin, Federika Pirchio, Iztok Bajc, Aleks Majcen, Ingrid Šiškovič, Marko Posega, Peter Korosic, Kristina Gregoretti, Andrej Ferfolja, Marina Bembi, Vasco Tinta, David Žerjal, Andrej Majcen, Matija Armani, Erika Buzečan, Andrej Ferluga, Barbara Rudolf, Eliza Puntin, Karin Vitez, 3., 4. in 5. r. OŠ »Bazoviški junaki« — ROJAN. Maks Stefančič, Mitja Gustini, Maks Clementini, Andrej Kosmač, Igor Lainè, Barbara Bachi, Mirjana Živec, David Čurman, 5. r. OŠ BORŠT. Erik Husu, Elena Cossutta, Kristjan Briščik, Samantha Gruden, Betty Rebula, Marija Bizjak, Luciano Grilanc, Deborah Colja, Dario Furlan, Jasna Briščak, David Battigelli, Martina Doljak, 4. r. COŠ »1. maj 1945« — ZGONIK. Suzana Hreščak, 5. r. OŠ »P. Tomažič« — TREBČE. Mikela Feletti, Nataša Savi, Renato Bellazzi, Ingrid Čok, Danijel Stein, Marijana Oppelt, Walter Giacomini, 4. r. OŠ »F. Milčinski« — KATINARA. Marko Vodopivec, Alenka Vazzi, Luisa Degrassi, Dunja Pečenik, Nataša Rodela, Valentina Korošec, Romina Tomini, Janko Švara, Alan Košuta, Vasjan Maver, Igor Zeriali, Aleš Vodopivec, Piero Gigante, Barbara Mauri, 3. in 5. r. OŠ »F. Venturini« — BOLJUNEC. Robert Devetta, 5. r. OŠ »P. Voranc« — DOBERDOB. Petra Grizoni, Erika Žerjal, Lovrenc Zupin, Erik Vodopivec, 5. r. OŠ »P. Voranc« — DOLINA. Monika Mikali, Sebastjan Froglija, Bogdan Stopar, Sneža Jovanović, Tamara Raseni, Ingrid Vidali, Aleks Debenjak, Tatjana Stopar, 4. r. OŠ »P. Trubar« — BAZOVICA.

NAGRADE DOBIJO: Aleks Debenjak, 4. r. OŠ »P. Trubar« — BAZOVICA. David Glavina, 5. r. COŠ »I. Trinko - Zamejski« — RICMANJE. Erik Vodopivec, 5. r. OŠ »P. Voranc« — DOLINA. Marijana Oppelt, 4. r. OŠ »F. Milčinski« — KATINARA. Robert Devetta, 5. r. OŠ »P. Voranc« — DOBERDOB.

CENA 1.200 LIR, DVOJNA ŠTEVILKA 1.700, NAROČNINA 8.000 LIR